

(ה, ד) ששלשתן משתלחים, היינו שבכולם יוצא ידי חובת שילוח, שלא מסתבר לומר שרבי זעירא חולק על דברי רב נחמן שהכתוב 'אותו' מלמד שיש לשלוח אחד בלבד (דברות משה שיעורים ז עמ' קא, וראה שיה יצחק, שלדעת רבי זעירא אכן שלשתם משתלחים).

וְתִנָּיָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְמָה קָתִיב עֲלֵיהֶן אַב"ג לִידַע אֵיזָה מִהֶן נִתְרַמָּה רֵאשׁוֹן לְהִבְיָא הִימְנָה רֵאשׁוֹן שְׁמֻצָה קְרָאשׁוֹן, אָף שְׁגַם ת"ק אָמַר שֶׁהִיא כְּתוּב עֲלֵיהֶן אַב"ג, אֵין לְלַמּוּד מְדַבְרִיו אֵלָא שְׁמַתְחִילִים בְּרֵאשׁוֹן בְּאוֹפֵן שְׁמַקְרִיבִים אֶת כּוֹלָם, אֲבָל מְדַבְרֵי רַבִּי יוֹסִי מִשְׁמַע, שְׁאָף אֵם נוֹטִלִים רַק אֶחָד מֵהַקּוּפוֹת מְצוּה בְּרֵאשׁוֹן, וְעַל כֵּן הִבְיָאָה הַגְמָ' רֵאיה רַק מְדַבְרֵי רַבִּי יוֹסִי (מְרוּמֵי שְׁדָה).

מְצוּהָ קְרָאשׁוֹן וְאֵם הִיא שְׁנֵי מוּבַחֵר מִמֶּנּוּ יִבְיָאָנּוּ, כִּיּוֹן שִׁישׁ מְצוּה בְּאִכְלֵת הַפֶּסַח יֵשׁ בָּהּ דִּין שֶׁל מוּבַחֵר, אֲבָל בְּשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח יֵשׁ לְשִׁלּוּחַ אֶת הַרֵאשׁוֹן אָף אֵם הַשְּׁנֵי מוּבַחֵר מִמֶּנּוּ (תוֹס' יְשִׁינִים וְתוֹס' רַא"ש). וְיֵשׁ שְׁכַתְּב, שְׁבַכֵּל קֶרֶבֶן הַנֶּעֱשֶׂה בְּעִזְזָה אוּ בַגְּבוּלִין יֵשׁ דִּין מוּבַחֵר, חוּץ מִשְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח וְשַׁעִיר הַפְּנִימִי שְׁנִשְׂרָף חוּץ לְשִׁלּוּחַ מַחְנוֹת, שְׁבָהֶם הַרֵאשׁוֹן קוֹדֵם אָף אֵם הַשְּׁנֵי מוּבַחֵר מִמֶּנּוּ (תוֹס' לְהֵלֵן סֵד, ב ד"ה וְאֵם, וְכַע"ז בְּרִיט"ב א), לְפִי שְׁבַקְרָבֶן נֹאמַר (דְּבָרִים יב, יא) 'וְכֹל מוּבַחֵר נִדְרִיכֶם' (הַעֲרוֹת הַגְרִי"ש אֲלִישִׁיב). וְיֵשׁ שְׁכַתְּב, שְׁאָף בְּשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח אֵם הַשְּׁנֵי מוּבַחֵר מִמֶּנּוּ יֵשׁ לְשִׁלּוּחַ אֶת הַשְּׁנֵי (מְהַר"ץ חַיִּית, וְרֵאיה תוֹס' שֶׁם הַשְּׁתַּפֵּק בְּזָה).

ואף בשאר מצוות סוברים חכמים כשיש לפניו שתי מצוות יעשה איזה מהם שירצה אף אם אחת הזדמנה לו קודם (ע"פ שו"ת פנים מאירות ב, קכו). ויש שכתב, שחכמים מודים שבשאר מצוות מצוה בראשון, ורק באופן שהיה שעה אחת שנדחה כגון בפסח שאבד, יעשה איזה מהם שירצה (שפת אמת מגילה כא, ב). ויש שכתב, שרק באופן שלא התחיל בהכנת אחת מהם אמרו חכמים שיעשה איזה מהם שירצה, אולם אם התחיל בהכנת אחת מהם אף חכמים מודים שמצוה בראשון, ולכן אם התחיל להכין נר חנוכה בנר שעוה ונזדמן לו שמן זית, ידליק בשל שעוה שהוא הראשון (שו"ת שבת יעקב ב, ל). ויש שכתבו, שאף באופן זה מובחר קודם, ולכן ידליק בשמן זית ולא בנר שעוה שהיה ראשון (שו"ת חכם צבי מה, וראה התם סופר לעיל ז, א, שכן הלכה).

וְכִי עֲדָרוּ שְׁזָרְף, לְדַעַת רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁאֵם הַזֶּה כְּמֵה פְרִים וְשַׁעִירִים כּוֹלֵם נִשְׂרָפִים בְּבֵית הַדֶּשֶׁן, הִרִי לֹא הַצְרִיכָה הַתּוֹרָה לְשַׂרוּף אֵלָא קֶרֶבֶן אֶחָד (תוֹס' רַא"ש בְּבִיאור הַרֵאשׁוֹן וּמְרוּמֵי שְׁדָה, וְהִבְיָאוּ רֵאיה מְכַאן שֶׁהַסֵּפֶק הוּא לְדַעַת רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן). וְיֵשׁ שְׁבִיאָרוּ, שְׁמִבְיָא רֵאיה מְדַבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁאָף חֲכָמִים לֹא חִלְקוּ אֵלָא מִטַּעַם שְׁבִאֲחָרוֹן נִגְמָרָה הַכִּפְרָה וּבְרֵאשׁוֹנִים אִירַע בָּהֶם פְּסוּל שְׁנִשְׂרָפֶךְ דָּמָם קוֹדֵם גַּמְר הַמַּחְנוֹת, אֲבָל בְּשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח שְׁלֹא אִירַע בָּהֶם פְּסוּל, אֲפִשֶׁר שְׁגַם חֲכָמִים מוֹדִים שְׁכּוֹלֵם מִשְׁתַּלְחִים (תוֹס' רַא"ש בְּבִיאור הַשְּׁנֵי וְשִׁיחַ יִצְחָק לְעִיל סֵא, ב, לְדַעַתֶּם שֶׁסֵּפֶקוּ שֶׁל רַבָּה הוּא אָף לְשִׁיטַת חֲכָמִים).

מִי דְמֵי הַתָּם לֹא קָתִיב אוֹתוֹ הֶכָּא קָתִיב אוֹתוֹ, וְשִׁאָר הַשַּׁעִירִים יִרְעוּ עַד שִׁיִּסְתַּאֲבוּ וְיַפְלוּ דְמֵיהֶם לְנִדְבָה (רִיט"ב א; מֵאִירֵי לְעִיל סֵא, ב), וְיֵשׁ שְׁכַתְּב, שְׁלִמָאָן דֹּאמַר [לְקַמֵּן (סז, א)] שְׁאִיבְרֵי שַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח מוֹתָרִים בְּהַנָּאָה כִּיּוֹן שְׁנַעֲשֶׂה מְצוּוֹתָם, אָף שִׁאָר הַשַּׁעִירִים שֵׁאִינִם מִשְׁתַּלְחִים מוֹתָרִים בְּהַנָּאָה כִּיּוֹן שְׁנַעֲשִׂית מְצוּוֹתָם (מְקַדֵּשׁ דוּד כד, סוף ס"ק ו, וְרֵאיה שֶׁם שְׁתַּמָּה עַל דְּבָרֵי הַרִיט"ב א שְׁדִין יִרְעוּ שִׁיךְ רַק בְּקֶרֶבֶן שְׁלֹא נִתְכַפֵּר בוּ, וְכַאֵן נִתְכַפֵּר בְּזַרְיָקַת דָּם שְׁבַקוּדֵשׁ הַקְּדוּשִׁים אוּ בְּהִיכֵל).

בְּשִׁלְמָא רַב שְׁמִי מְשַׁמִּיָּה דְרַבָּא דְאָמַר אַחְרוֹן מְשַׁלַּח קֶסֶר הַזֹּאִיל וְגַמְר בּוּ כְפָרָה, שְׁבַזְמָן שְׁנַגְמָרָה כְּפַרְת הַשַּׁעִיר הַפְּנִימִי עַמַּד אַחְרוֹן בֵּן זוּגוּ, וְלִכֵּן רֵאוי הוּא לְהַגְרָר אַחְרֵיו לְהַשְׁתַּלַּח (רִיט"ב א; רַבִּינוּ אֲלִיקִים), וְיֵשׁ מַעֲלָה בְּגַמְר כְּפָרָה יוֹתֵר מִתַּחֲלִילַת הַכִּפְרָה (דְּבָרִית מִשֶׁה שִׁיעוּרִים ז עמ' קב). וְרַב פְּפִי שְׁסוּבֵר שֶׁהַרֵאשׁוֹן מִשְׁתַּלַּח, הוּא מִשׁוּם שְׁדוּקָא בְּשַׁעִיר שְׁבַגּוּפוּ נַעֲשֶׂתָה הַכִּפְרָה מִתְכַפֵּר בְּאַחְרוֹן וְלֹא עַל הַשַּׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח (ע"פ תוֹס' יְשִׁינִים וְתוֹס' רַא"ש). וְיֵשׁ שְׁבִיאָר, שֶׁהוּאִיל וְלַמּוּדוּ [לְעִיל (סא, ב)] מֵהַכְּתוּב 'לְכַפֵּר' שִׁשׁוּרְפִים אֶת מִי שְׁנַגְמָרָה בּוּ הַכִּפְרָה, אָף הַשִּׁלּוּחַ יַעֲשֶׂה בְּמִי שְׁבַבֵּן זוּגוּ נִגְמָרָה הַכִּפְרָה, וְרַב פְּפִי סוּבֵר שֶׁהַכְּתוּב 'לְכַפֵּר' נִסּוּב אָף עַל מִי שְׁנַעֲשֶׂתָה בּוּ מִקְצַת כְּפָרָה, וְהוּאִיל מִשְׁתַּלַּח לְפִי שְׁמֻצוּה בְּרֵאשׁוֹן כְּדִלְקַמֵּן (שִׁיחַ יִצְחָק).

סָבֵר לָהּ קְרָבֵי יוֹסִי דְאָמַר מְצוּהָ קְרָאשׁוֹן, וְלַדַּעַתוֹ לְכַתְחִילָה יֵשׁ לְשַׁלַּח אֶת הַרֵאשׁוֹן מִשׁוּם שְׁמֻצוּה בְּרֵאשׁוֹן, אוֹלָם בְּדִיעַבְד יִצָּא יְדֵי חוֹבַת שִׁלּוּחַ בְּכֹל אֶחָד מֵהַשַּׁעִירִים, וְדַעַת רַבִּי זַעִירָא [בִּירוּשְׁלַמִּי